

Centre Number	Candidate Number	Name
---------------	------------------	------

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE LOCAL EXAMINATIONS SYNDICATE
in collaboration with
MINISTRY OF BASIC EDUCATION, SPORT AND CULTURE, NAMIBIA
International General Certificate of Secondary Education

AFRIKAANS AS A SECOND LANGUAGE 0548/01, 0556/01

Paper 1 Reading and Writing

October/November 2005

1 hour 30 minutes

Candidates answer on the Question Paper.
No Additional Materials are required.

READ THESE INSTRUCTIONS FIRST

Write your Centre number, candidate number and name in the spaces at the top of this page.
Write in dark blue or black pen in the spaces provided on the Question Paper.
Do not use staples, paper clips, highlighters, glue or correction fluid.

Answer **all** questions.
The number of marks is given in brackets [] at the end of each question or part question.
At the end of the examination, fasten all your work securely together.

LEES EERS HIERDIE INSTRUKSIES

Skryf jou sentrumnommer, kandidaatnommer en naam in die spasies bo-aan hierdie bladsy.
Skryf met 'n donkerblou of swart pen in die spasies wat op die vraestel voorsien word.
Moenie krammetjies, skuifspelde, glanspenne, gom of flaterwater gebruik nie.

Beantwoord **alle** vrae.
Die aantal punte word tussen hakies [] aan die einde van elke vraag of deel van 'n vraag gegee.
Maak seker aan die einde van die eksamen dat jou werk stewig vasgemaak is.

For Examiner's Use	
Part 1	
Part 2	
Part 3	
TOTAL	

AFDELING 1

Oefening 1: Vrae 1–5

Beantwoord vrae 1–5 deur vir die antwoorde uit die volgende resensies oor boeke te soeklees.

Palmwyn
Adriaan van Dis

As Susan Courtland ná vele omswerwinge op 'n Wes-Afrika-eiland beland, is sy eensaam, 'n buitestaander. In haar kennismaking met die lot van die eilandbewoners begin vir haar die laaste, belangrikste reis: na betrokkenheid by die lot van ander. Vertaal deur Abraham H. de Vries.

Mafoiings op Verneukpan
Elias P. Nel

In sy kortverhaalbundel is bygelowe die tema. Hy dink terug aan sy kinderdae en herroep die mafoiings of manewales wat onheil aantrek: As jy jou voete onder sand begrawe of kamma begrafnis hou, sterf iemand in die familie. Dis heerlike kontreikuns wat nog lank ná die lees 'n vonkel in die oog of 'n glimlag op die lippe laat.

Met 'n ompad
Berna Ackerman

'n Ma en joernalis, wie se man pas werk gekry het in die verre Ethiopië ná sy afdanking vroeër die jaar, vind uit dat haar dogter ly aan erge nierversaking. Die soektog na 'n geskikte skenker begin onderwyl huis en haard alleen bestuur moet word.

Breek
Barrie Hough & Lizz Meiring

'n Moderne studenteverhaal met sy wortels diep in die *issues* wat nog deeglik by vandag se twintigplussers spook.

Stoornis
Nini Bennet

Die skryfster sit hier dikwels skokkend haar vinger op 'n seerplek: 'n "stoornis" in haar uiteenlopende karakters se lewens.

Hotel Atlantis
Koos A. Kombuis

Dis die jaar 2012. Die wêreld is 'n donker, gevaarlike plek. 'n Skrywer en sy hond bevind hulle op 'n Landroverreis teen die Weskus op. Hy is op soek na inspirasie nadat die uitgewers sy mees onlangse romanmanuskrip afgekeur het. Hy word ingesleep in die vrese en intriges van 'n klein groepie desperate mense wat wegkruip vir die einde van die aarde op 'n klein dorpie met die naam Salem.

3

1 Watter boek is oorspronklik in 'n ander taal geskryf?

..... [1]

2 Watter verhaal speel in die toekoms af?

..... [1]

3 Watter skrywer het kortverhale oor die herinneringe van sy kinderjare geskryf?

..... [1]

4 In watter verhaal word teer sake in die karakters se lewens aangeraak?

..... [1]

5 Watter verhaal handel oor tipiese probleme wat die hedendaagse jongmens ondervind?

..... [1]

[Totaal : 5]

Oefening 2: Vrae 6–10

Lees die volgende artikel oor die swartmaanhaarleeu en beantwoord vrae 6–10.

Swartmaanhaarleeu behaal R300 000

'n Rekordprys van R300 000 is vir 'n swartmaanhaarleeu betaal op 'n veiling op Reitz in die Vrystaat. Altesame 32 van die 45 leeus wat aangebied is, is vir R1,1 miljoen verkoop.

Dit was die tweede leeuveiling wat in Suid-Afrika gehou is en die aanbod het bestaan uit diere wat deur mnre. Piet Slabbert en Hansie Wapenaar in hul teelprogram gebruik en geteel is.

Die maanhaar wat die rekordprys behaal het, is vir die teelprogram uit die Mabula-familiegroep by Bela-Bela (Warmbad) gekoop. Drie van sy kleintjies (mannetjies) wat vyf maande oud is, is teen R19 500 elk verkoop en 'n wyfie uit dieselfde werpsel is vir R10 500 van die hand gesit.

Die twee leeuboere het in 1993 met die leeutelery begin. Sewe verskillende bloedlyne word in die teelprogram gebruik om 'n goeie genepoel te vestig.

6 Sê in jou **eie woorde** wat die opskrif beteken.

..... [1]

7 Skryf slegs een woord uit die teks neer wat bewys dat daar nog nooit voorheen so baie vir 'n leeu betaal is nie.

..... [1]

8 Hoeveel veilings van hierdie aard is al gehou?

..... [1]

9 Waar kom die leeu vandaan waarvan in die opskrif gepraat word?

..... [1]

10 Hoeveel kleintjies van hierdie swartmaanhaarleeu is dieselfde dag verkoop?

..... [1]

[Totaal : 5]

Oefening 3: Vrae 11–15

Lees die artikel “Wie’s baas?” en beantwoord vrae 11–15.

Wie’s baas?

Tonne liefde, vriendskap en lojaliteit – wat meer kan jy van ’n kameraad verwag? Geen wonder ’n man se verhouding met sy hond is so spesiaal nie.

Deur **Lydia van der Merwe**

NARDUS NEL is ’n fotograaf by Nasionale Tydskrifte in Johannesburg – getroud met vier kinders. Hy sê hy is ’n “kampvegter vir verdruktes” en sy honde is ’n sprekende bewys hiervan. Hulle is meestal van die “optelspesie”.

“Baie mense koop ’n hond om by hul huis te pas. Maar ’n hond is nie ’n versamelstuk nie – hy’s ’n vriend.

“Zoë is soos Moses van ouds uit die water gehaal – iemand wou só van ’n ongewenste werpsel hondjies ontslae raak. Zoë was gelukkig, sy is gered.

“Sy was so agt weke, maer en verpot, toe ons haar gekry het. Kyk hoe lyk sy nou ... Haar dankbaarheid dat sy goed behandel word, ken geen perke nie.

DIE krieketster Fanie de Villiers en sy vrou, Judy, het besluit ’n Labrador is die ideale speelmaat vir hul twee kleingoed, Suné (4) en Faantjie (2). ’n Kind móét ’n hond hê, glo Fanie.

“Ons noem haar Bibi. Suné is gehoorgestrem en kan die meeste name nie uitspreek nie. Ons het ’n vriendin, Elsabé, en Suné noem háár Bibi. Toe doop ons die hond ook só.

“Ons almal ken tog die waarde van ’n hond as jy klein is. ’n Troeteldier leer jou om liefde te gee. Dit skep sinvolle waardes by ’n kind. En ’n hond wys meer liefde as enige ander dier.

“’n Labrador is ’n kinderhond. Die kinders baljaar met Bibi en slaap bo-op haar.

“Oor of Bibi ’n goeie waghond is, sal ek maar nie ’n mening waag nie. Sy is te gedweë.”

11 Waarteen is Nardus Nel gekant as dit kom by die keuse van 'n hond?

.....
..... [1]

12 Wat is die ooreenkoms tussen Zoë en Moses van die Bybel?

..... [1]

13 Wat het met die ander hondjies gebeur wat saam met Zoë gebore is?

..... [1]

14 Noem **twee** voordele wat die aanhou van 'n hond vir kinders volgens Fanie de Villiers inhou.

..... [1]

..... [1]

15 Wat beteken Bibi is "te gedweë" om 'n goeie waghond te wees?

.....
..... [1]

[Totaal : 6]

Oefening 1: Vrae 16–19

Lees die leesstuk “Repos ailleurs” en beantwoord vrae 16–19.

Repos ailleurs (die rus is elders)

DEUR SUZAAN STEYN

Tannie Annie was wat ons dorpsmense 'n fensie vrou genoem het. Een keer per maand het sy die plattelandse stof van haar hoëhakskoene afgeskud en stad toe gery om haar hare te laat versorg, klere te koop en teater toe te gaan. Frans het sy nooit studeer nie, maar dit graag gebruik. *Haute couture* het in haar kas gehang en op goeie dae was haar “liewe, vaal” man *mon cheri*.

Wel, wanneer tannie Annie die dag somber geraak het, was *repos ailleurs* 'n aanhoudende versugting.

Die rus is elders.

Dan was sy ontevrede met die “nimmereindigende ritme” van die dorp, “vasgevang in die middelmatige voorspelbaarheid” van haar weelderige huis, en was die lewe saam met liewe *mon cheri* net een groot stuk verveling – *ennui*!

Nou sou sy heelyd in haar voordragstem sug: “*Repos, o repos ailleurs*”.

Vir haar maatjies het tannie Annie se jongste dan verduidelik van Totius se gedig “*Repos ailleurs*”.

“Dit gaan oor 'n passasier in 'n verbygaande trein,” het sy haar ma se dramatiese toon ingeslaan, “wat 'n klein tentjie in die veld sien staan. Hy glo dat hy gelukkig sou wees as hy tog maar net daar in die tentjie 'n eenvoudige aandete by vriendelike kerslig kon eet. Die dogtertjie wat langs die tentjie staan en die passasier in die trein sien verbyflits, glo weer sy sou gelukkig gewees het as sy in sy skoene was.”

16 Wat was 'n maandelikse instelling vir tannie Annie en waarom het sy dit gedoen?

.....
..... [2]

17 Waarom, dink jy, het sy so graag Franse woorde en uitdrukkings gebruik?

.....
..... [1]

18 Hoe het tannie Annie se man van haar verskil?

.....
..... [1]

19 Wie is die digter van die gedig "Repos ailleurs"?

..... [1]

[Totaal: 5]

Oefening 2: Vraag 20

Lees die berig oor heroïne en maak 'n opsomming van **ongeveer 80 woorde** waarin jy die uitwerking van heroïne op gebruikers beskryf. Hoewel jy van die feite in die berig gebruik moet maak, moet jou opsomming in jou **eie woorde** wees.

Heroïne moor wêreldwyd

Ollie Joubert (Hoof: Nova Vita Rehabilitasiesentrum Windhoek)

Die aakligste langtermyn effek van heroïne is die verslawing self. Heroïne vervaardig erge grade van fisieke afhanklikheid en toleransie selfs ná die eerste gebruik. Die "high" gevoel en begeerte daarna is normaalweg die motiverende faktore vir kompulsiewe gebruik en misbruik. Stadigaan spandeer misbruikers meer en meer tyd en al hul energie op die gebruik en aanskaffing van die dwelm.

Heroïneverslaafdes se primêre (en enigste) doel in die lewe is om heroïne in die hande te kry en te gebruik. Vir hulle voel dit asof dit letterlik hul brein verander en hul enigste god geword het.

Die aanvanklike gevoel wat heroïne veroorsaak, word normaalweg vergesel van 'n warm gevoel en NIKS voorheen of daarna kan daarmee vergelyk nie.

Sowat drie ure ná die aanvanklike inname volg 'n droë mond, 'n swaar gevoel wat vergesel word van naarheid asook 'n jeukerige gesig en liggaam en moegheid wat 'n paar uur duur. Geestelike, kardiaale en asemhalingsfunksies word belemmer soos die heroïne die bloedstroom en senuweestelsel binnedring. Dit is juis die sterk euforiese gevoel wat gebruikers vasvang.

Volgens gebruikers ontwikkel die fisieke afhanklikheid oor tyd, maar die werklikheid is dat jy binne die eerste dag of twee reeds afhanklik is.

Onttrekkingsimptome sluit in verskriklike been- en spierpyn, slaaploosheid en rusteloosheid, braking, hoendervleis, sweet en diarree. Dit kan 'n paar dae aanhou, maar sommige mense ly selfs langer aan onttrekkingsimptome.

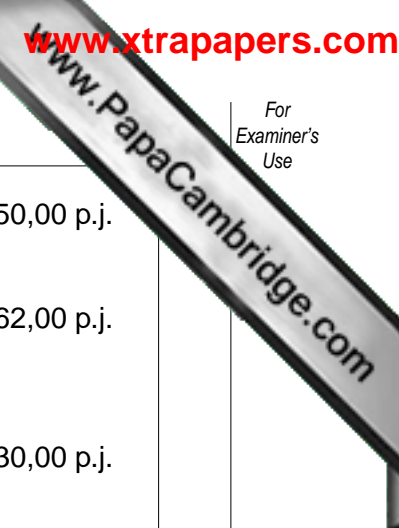
Diegene wat die dwelm gebruik, loop altyd die risiko van 'n oordosis omdat die hoeveelheid en suiwerheid van die middel nie akkuraat bepaal kan word nie. Tekens van oordosering sluit in stadige en diep asemhaling, natterige vel en 'n koma.

Ingespuite heroïne lewer die grootste intensiteit en vinnigste effekte. Wanneer dit gesnuif of gerook word, tree die eerste effekte eers binne 10 tot 15 minute in. Afgesien daarvan is al drie gebruiksvorms ewe verslawend. Gebruikers wat snuif of rook, spring wel die risiko van siektes soos MIV/Vigs en hepatitis wat deur spuitnaalde opgedoen kan word vry, hoewel hulle nog steeds die risiko van 'n oordosis en dood in die oë staar.

Oefening 3: Vraag 21

Jy is 'n 25-jarige onderwyser, Anthony Peter Graf, by Namibië Primêre Skool in Windhoek. Aan jou Omgewingsleer aanbied, wil jy vir jou klas en vir jou gesin inteken op die tydskrifte *Toktokke* en *Afrika-Natuurlewe*. Maak seker jy kies die goedkoopste lidmaatskap vir altwee die tydskrifte. Jy betaal geen donasie nie. Jou adres is Posbus 2301 en jou telefoonnommer is (061) 223456. Aangesien jy die tydskrifte in Engels aanbied, sal jy verkies om die Engelse weergawes van die tydskrifte te ontvang. Jy verkies om per tjek te betaal.

Vul nou die onderstaande vorm in blokletters in en maak 'n kruisie in die toepaslike blokkie(s).

- PERSOONLIKE LIDMAATSKAP** R50,00 p.j.
Ses kopieë van *Afrika-Natuurlewe* per jaar
- FAMILIE LIDMAATSKAP** R62,00 p.j.
Ses kopieë van *Afrika-Natuurlewe*
en *Toktokkie* per jaar
- STUDENTE LIDMAATSKAP** R30,00 p.j.
Ses kopieë van *Afrika-Natuurlewe* per jaar
- JUNIOR LIDMAATSKAP** R20,00 p.j.
Ses kopieë van *Toktokkie* per jaar
- PENSIOENARIS LIDMAATSKAP** R20,00 p.j.
Ses kopieë van *Afrika-Natuurlewe* per jaar

Ingesluit my lidmaatskap inskrywing: R.....

Donasie: R.....

GROOTTOTAAL: R.....

As u verkies om per tjek te betaal, pos asseblief hierdie kaartjie saam met u tjek in 'n koevert.

Nuwe lid se van :

Dr./Mnr./Mev./Mej. : **Voorletters :**

Adres :

Land:

Tel.Nr. :

Beroep :

Taal verkies : E A **Ouderdom :**

